

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 5358-09 פדרמן נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו ואח'

בפני כב' השופט עודד שחם

נעם פדרמן

תובעים

נגד

1. נמחקה
2. חב' קשת
3. מולי שגב
4. דוד לפשיץ
5. אסף שולמן
6. ענת ריבלין
7. אבי נוסבאום
8. אילן שפטר
9. איתי רייכר
10. אסף גפן

נתבעים

על ידי עו"ד יגאל קווה, עו"ד שלמה מנחם

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

בפניי תביעת לשון הרע.

1. התובע מציג עצמו בכתב התביעה כתושב חברון, פעיל ציבורי בעניינים ציבוריים וכמי שנחשב לאיש ימין. לנתבעים, על פי הטענה, אחריות לתכנים של תכנית סאטירה בשם "ארץ נהדרת", המשודרת על ידי הנתבעת 2. עניינה של התביעה במערכון שנכלל בתכנית האמורה, אשר שודרה ביום 27.2.09. החלטה זו עוסקת בשאלה, האם במערכון האמור יש משום לשון הרע על התובע, והאם אין מדובר בעניין של מה בכך, במובנו של ביטוי זה בפקודת הנזיקין [נוסח חדש].

2. תחילה אעמוד על המערכון נשוא התביעה. מדברי הקריינות אשר קדמו למערכון, עולה כי עניינו של המערכון במי שהוגדר כ"מתנחלי חברון". בפתח למערכון, העשוי כפתיח של סידרת טלוויזיה דמיונית, נכתב "הטלוויזיה הלאומנית מציגה". בהמשך לכך, נראות הדמויות העיקריות המופיעות במערכון, על רקע סרטי חדשות, ומופיעה הכותרת "כולם שונאים את רבין", הוא שם

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 5358-09 פדרמן נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו ואח'

1 הסידרה הדמיונית האמורה. מצפייה במערכון עולה תמיכה בעיקרי טענות התובע, לפיהן המערכון
2 מציג את הדמויות בו כמי שפוגעות בחיילי צה"ל (בין היתר, מציג המערכון שפיכת חומצה על
3 חייל), כמי שבשפתם שגור הכינוי "נאצי" כלפי אחרים, וכמי שמתעללים בערבים (בין היתר,
4 נראית אחת הדמויות במערכון עושה שימוש בערבי כקרב גיהוץ). עם זאת, לא מצאתי תמיכה של
5 ממש בטענה כי יש במערכון מימד אנטישמי.

6
7 3. בין כך ובין כך, התובע אינו מופיע כדמות במערכון, אשר נמשך כשלוש וחצי דקות. הוא אינו
8 מוזכר, במפורש או במשתמע, על ידי מי מהדמויות במערכון. ההתייחסות היחידה לתובע
9 במערכון היא בסופו, כאשר מופיעה כיתובית, בה נכתב "יוצר הסידרה וכותב ראשי: נועם
10 פדרמן". בכיתובית אחריה נכתב "ייצוג נועם פדרמן: אילן בן ציון, בועז בושרי". נכתב גם כי
11 התובע מיוצג על ידי "1 אלוהיינו". הכיתוביות מופיעות למשך פרק זמן קצרצר של 2 – 3 שניות.

12
13 4. על רקע זה אבחן את השאלות עליהן עמדתי בפתח פסק הדין. תחילה, לשאלה אם יש בדברים
14 משום לשון הרע על התובע.

15
16 לשון הרע

17
18 5. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע מגדיר לשון הרע כך:

19
20 "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

- 21
22 (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או
23 ללעג מצדם
24 (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
25 (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת,
26 בעסקו, משלח ידו או במקצועו;
27 (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו או נטייתו
28 המינית."
29

30 5. השאלה האם ביטוי פלוני הוא בבחינת לשון הרע היא שאלה פרשנית. בפסיקת בית המשפט
31 העליון נקבע בהקשר זה, כי על בית המשפט "... לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו,
32 לפי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר. כלומר, יש לפרש את הביטוי באופן אובייקטיבי,

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 5358-09 פדרמן נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו ואח'

- 1 בהתאם לנסיבות החיצוניות וללשון המשתמעת... (דברי כב' הנשיא ברק בע"א 4534/02 רשת
2 שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ' נח(3) 558 (להלן – פסק דין הרציקוביץ')). ביישומו של מבחן
3 אובייקטיבי זה, השאלה היא "מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל היה מייחס לפרסום, והאם היה
4 באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע. בהתאם לכך, אין חשיבות לכוונת המפרסם או
5 לדרך בה הובן הפרסום על-ידי הטוען לפגיעה בו" (דברי כב' השופטת ביניש בע"א 1104/00 אפל
6 נ' חסון, נו(2) 607).
- 7
- 8 6. בעניין הרציקוביץ' נפסק גם, כי במסגרת שלב זה, "..... יש לשלוף מתוך הביטוי את פרשנותו
9 הסבירה, ולברר האם מדובר בביטוי הגורם להשפלת אדם פלוני בעיני האדם הסביר. כאשר מדובר
10 בביטוי ציורי, סאטירי או פרודי, משימה זו מורכבת. מטבע הדברים, ביטויים אלה נעזרים בלשון
11 ציורית, במוטיבים, בהגזמה ובעיוות המציאות עד כדי גיחוך. פירוש מילולי של הביטוי יוביל
12 למסקנות מוטעות, כיוון שהוא מפשיט מן הביטוי את אופיו המטאפורי ... לכן, יש לייחס לביטוי
13 את המשמעות הסבירה של המילים, לפי הקשרן תוך התחשבות באופיו של הז'אנר, ובהתאם
14 לתפיסות מקובלות של האדם הסביר." (שם, בפסקה 13).
- 15
- 16 7. בהקשר זה יש חשיבות לשאלה אם אדם סביר יבין את הביטוי כאמירה עובדתית אם לאו. לעניין
17 זה נפסק, כי יש לבחון בהקשר זה את "הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני הקורא הסביר"
18 או "האדם הרגיל" (ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 843, 857). נפסק
19 גם, כי "יש להביא בחשבון גם את ההקשר הענייני שבו נאמרו, או נכתבו, הדברים מעוררי
20 המחלוקת" (דברי כב' השופט מצא בע"א 323/98 שרון נ' בנזימן, נו(3) 245, בפסקה 16 לפסק
21 הדין). בהקשר שבפניי יש להדגיש, כי על פי מבחן האדם הסביר, אמירה הומוריסטית, המובנת
22 ככזו, אינה מתפרשת כטענה עובדתית, ובמקרה כזה אין בה משום לשון הרע במובן החוק, שכן
23 אין לה השפעה אמיתית על שמו הטוב של אדם (ראו *Sack, Baron Libel, Slander and Related*
24 *Hustler* (Ed. (New York 1994) at p. 326 *Problems*, 2nd. Ed.) כך גם נפסק במשפט המשווה (ראו *Mgazine Inc. v. Falwell* 485 U.S. 46 (1988) at p. 57
25
26
- 27 8. כאן המקום להוסיף גם, כי בעניין בנזימן נפסק עוד כי "במקרים שבהם ההבחנה איננה ברורה
28 מתחיד הצורך במערכת שיקולים נוספת על זו המופעלת במישור העובדתי. זהו המישור המשפטי.
29 בגדרו ניתן להפעיל שיקולי מדיניות, שיאפשרו לסווג אמירה, אם כקביעת עובדה ואם כסברה,
30 מקום שסיווגה העובדתי-לשוני איננו מוביל למסקנה חד-משמעית." (שם, שם).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 5358-09 פדרמן נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו ואח'

- 1
- 2 9. (א) כיצד באים הדברים לידי ביטוי במקרה שבפניי? המערכון נשוא התביעה הוא בלתי
- 3 מציאותי בעליל. הוא ממוקם בתוך תכנית סאטירה, אשר התכנים בה אינם מתיימרים להיות ייצוג
- 4 ריאליסטי של המציאות. הוא הדין גם במערכון. ברור לחלוטין, גם לצופה המזדמן והאגבי בו,
- 5 שאין מדובר בהתיימרות לשקף את המציאות או דבר מה הקרוב לה. אין מדובר בפרסום עובדתי,
- 6 או בדבר מה הקרוב לכך. בולטים במערכון המימד של ההקצנה וההגחכה, הן בתיאור הדמויות
- 7 שבו, הן במתרחש בו.
- 8
- 9 (ב) זאת ועוד. הקישור של התובע עצמו למערכון ולתכניו קצרצר, שולי ואגבי. דמותו של התובע
- 10 אינה מופיעה במערכון גופו. היא אינה נזכרת בו. אין במערכון אמירה הקושרת אותו, במפורש או
- 11 במשתמע, לתכנים המוצגים בו. במצב זה, קשה לקבל את טענת התובע, כי המערכון מייחס לו,
- 12 באופן אישי, דעה כמי שמתייחס לערבים כאל תתי אדם ומוכן לפגוע בחיילי צה"ל. זאת ועוד,
- 13 קיים בלבי ספק רב, אם צופה סביר במערכון אף יבחין באזכורו הקצרצר של התובע בסיום
- 14 המערכון. ספק רב לא פחות אם צופה סביר, המבחין באזכור האמור, אכן יסבור כי התובע הינו,
- 15 באמת ובתמים, הכותב הראשי או יוצר ה"סידרה". יש בהקשר זה ממש בטענת הנתבעים, כי
- 16 הכתוביות הן, בבירור, חלק מן המערכון, להבדיל מכתוביות הבאות בסופה של תכנית על מנת
- 17 להציג את מי שנטלו חלק בהכנתה. הדבר עולה בבירור הן מתוכן הכתוביות, והן מן ההקשר בו הן
- 18 מופיעות.
- 19
- 20 10. כאן המקום להוסיף, כי בפרשת הרציקוביץ נקבע כי כשלב נוסף לפירוש הביטוי, "... יש לברר
- 21 האם משמעותו של הביטוי מקימה חבות בגין עוולת לשון הרע. שיקול חשוב נוסף שיש לשקול
- 22 במסגרת זו, הוא זהות הנפגע מן הביטוי, וביתר דיוק, היותו איש ציבור, דמות ציבורית או אדם
- 23 פרטי. במשפט האמריקאי זהו שיקול מכריע, ובמקרים כאלה ניתן משקל מקסימאלי לחופש
- 24 הביטוי ..... אין לקבוע קריטריונים נוקשים בנדון." (שם, בפסקה 14). בית המשפט הוסיף וקבע,
- 25 כי "המשקל שיש להעניק לזכות לשם טוב נחלש גם כאשר מדובר בדמות ציבורית, אשר לה
- 26 נגישות רבה לכלי התקשורת, ואשר נמצאת במרכזו של פולמוס ציבורי.... אכן, בכחינת השאלה
- 27 האם מדובר בביטוי הפוגע בשמו של אדם, בהתאם לסטנדרט אובייקטיבי, יש לקחת בחשבון
- 28 נסיבות אלה. מן הרגע שמתעורר דיון ציבורי, שאינו במישור עובדתי, עמידותו של הנפגע צריכה
- 29 להיות גבוהה יותר; עליו להיות נכון לספוג הערות ביקורתיות המתייחסות לדיון זה." (שם, שם).
- 30

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 5358-09 פדרמן נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו ואח'

11. שיקול זה מחזק את המסקנה כי אין המקרה יוצר חבות של הנתבעים כלפי התובע לפי חוק איסור לשון הרע. כמבואר לעיל, התובע מציג עצמו בכתב התביעה כפעיל ציבורי, הדורש את גירושם של הערבים מארץ ישראל (פיסקאות 1, 18 לכתב התביעה). במצב זה, יש לתת משקל רב יותר לחופש הביטוי, בעימות בינו ובין הזכות לשם טוב. שיקול זה מחזק את מסקנתי, כי בלא קשר לעמדתו של מאן דהוא ביחס למערכון – אם מוצלח או מצחיק הוא, אם לאו – אין בו כדי להקים עילה על יסוד הוראות חוק איסור לשון הרע.

12. לא למותר להוסיף, כי בפרשת הרציקוביץ קבע בית המשפט העליון, כי "כאשר בית המשפט נתקל בקושי פרשני, עליו להעדיף את הפרשנות לפיה הביטוי אינו מהווה לשון הרע" (שם, בפיסקה 13). יוצא, כי אפילו הייתי סבור כי המדובר במקרה המעורר קושי פרשני, עדין יש מקום להעדיף את הפירוש, לפיו הפרסום נשוא התביעה אינו בבחינת לשון הרע.

זוטי דברים

13. העיקרון בדבר זוטי דברים נקבע בסעיף 4 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש). הוראה זו חלה על חוק איסור לשון הרע (ראו סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע). ביסוד הוראה זו נמצאת התפיסה, לפיה "... אין דרכו של בית המשפט לעסוק בעניינים זעירים וקלי ערך, עניינים של מה בכך, זוטי דברים'... כך אין זה דרכו לעסוק בפגיעה מזערית בזכות" (דברי כב' השופט טירקל בדנ"א 1333/02 הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה נ' הורוויץ, דינים עליון סז 729). אף כאן, המבחן הקובע הוא מבחן האדם הסביר (ראו ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון, לט(1) 113, בפיסקה 31 לפסק דינו של השופט ברק). נראה לי כי במכלול נסיבות העניין, עליהן עמדתי בהרחבה לעיל, אפילו אם ימצא שהיתה פגיעה בשמו הטוב של התובע, הרי שפגיעה זו היא זניחה ומזערית, ואין לראות את המעשה כעוולה (לשון סעיף 4 לפקודת הנזיקין). מסקנה זו אינה משתנה בשל כך שהנתבעת היא גוף גדול, כטענת התובע.

14. בשולי הדברים אעיר, כי התובע עתר להעברת התיק למותב אחר. בקשה דומה, שהוגשה בשלב קודם של ההליך, נדחתה. גם דינה של הבקשה הנוכחית, המנומקת בטענה כי "מותב זה סובר כי אין בסאטירה משום לשון הרע", להידחות. אכן, תביעת לשון הרע קודמת שהגיש התובע (ת.א. 2189/05), בקשר לפרסום אחר, נדחתה על ידי, תוך הסתמכות על פסיקתו של בית המשפט העליון בכל הנוגע לפרסום סאטירי, המתייחס לאיש ציבור. פסיקה זו רלוונטית גם בהליך הנוכחי. יצויין, כי אין מדובר בקביעה גורפת כי בסאטירה אין משום לשון הרע, אלא בקביעת אמות מידה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 5358-09 פדרמן נ' הרשות השנייה לטלויזיה ורדיו ואח'

1 לדיון בשאלה האם ומתי יש בפרסום הסאטירי משום לשון הרע. יצויין עוד, כי פסיקה זו עומדת
2 בעינה עתה, כפי שעמדה בעינה בעת ההכרעה בתביעה הקודמת שהגיש התובע. אין לגלות
3 בהסתמכות עליה כל עילת פסלות, או דבר מה הקרוב לכך.

4
5 15. אוסיף, כי אין ממש בטענת התובע, כי השאלה האם בפרסום יש משום לשון הרע הועלתה
6 ביזמת בית המשפט (ראו פסקה 22 לכתב ההגנה; ראו גם סעיף 38 לכתב ההגנה המכחיש את
7 טענת התובע בדבר הוצאת לשון הרע). בכתב ההגנה לא נטען, אכן, במפורש כי המדובר בזוטי
8 דברים. עם זאת, נטענו עיקרי העובדות המעלות כי כך הדבר, ואף נטען כי מדובר בתביעת סרק.
9 מכל מקום, מדובר בעניין שבית המשפט רשאי לעורר ביזמתו, בשלב קדם המשפט, כחלק מן
10 הבחינה הכוללת האם מדובר בהליך המגלה על פניו עילה המצדיקה את המשך בירורו.

11
12 16. התוצאה של כל האמור לעיל היא, כי אני מורה על סילוק התביעה על הסף. נוכח מכלול
13 נסיבות העניין, ובכלל זה מעמדם היחסי של הצדדים, כמו גם העובדה שהתובע לא היה מיוצג,
14 איני עושה צו להוצאות.

15
16 ניתן היום, כ"ג חשוון תשע"ב, 20 נובמבר 2011, בהעדר הצדדים.

17

18 עודד שחם, שופט

19

20

21

22

23